

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА**

для здобувачів вищої освіти
галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська
освітньої програми «Англійська мова та література. Переклад»

Ужгород - 2024

УДК 811.111(076):378.22

Г 60

Голик С.В., Глюдзик Ю.В. Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи бакалавра для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія предметної спеціальності (спеціалізації) 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська освітньої програми Англійська мова та література. Переклад / уклад. С.В. Голик, Ю.В. Глюдзик. Ужгород, 2024. 46 с.

Голик С.В. - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології ДВНЗ “Ужгородський національний університет”

Глюдзик Ю.В. - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології ДВНЗ “Ужгородський національний університет”

Рецензенти:

Рогач Л.В. - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології ДВНЗ “Ужгородський національний університет”.

Онищак Г.В. - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології ДВНЗ “Ужгородський національний університет”.

У пропонованому навчально-методичному виданні окреслено найважливіші аспекти, що стосуються наукової діяльності студента-здобувача вищої освіти предметної спеціальності 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, зокрема вимоги до написання кваліфікаційної роботи бакалавра та її публічного захисту.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету іноземної філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (протокол № 2 від 22 лютого 2024 р.)

ЗМІСТ

Передмова	4
Методологія проведення філологічних досліджень	6
Обов'язки наукового керівника та виконавця кваліфікаційної роботи бакалавра	13
Організація самостійної роботи здобувача над виконанням кваліфікаційної роботи бакалавра	15
Структура кваліфікаційної роботи бакалавра	18
Вимоги до оформлення тексту кваліфікаційної роботи бакалавра	23
Дотримання принципів академічної доброчесності	25
Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи бакалавра	28
Додатки	36
Додаток 1. Зразок оформлення титульних сторінок та змісту дипломної роботи бакалавра	36
Додаток 2. Приклад оформлення списку літератури	40
Додаток 3. Зразок анотацій для дипломної роботи бакалавра	42
Додаток 4. Зразок бланка рецензії на дипломну роботу бакалавра	44
Список рекомендованих джерел	45

ПЕРЕДМОВА

Написання кваліфікаційної роботи бакалавра є одним із важливих компонентів освітньої програми спеціальності 035 “Філологія”, завершальним етапом комплексної системи теоретичного і практичного навчання, формою атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньою програмою «Англійська мова та література. Переклад». У кваліфікаційній роботі здобувачі вищої освіти демонструють набуті під час навчання знання та реалізують свій науково-дослідницький потенціал. Тематика робіт формується на підставі її актуальності та відповідності сучасному стану науки, а також пріоритетів і уподобань молодих науковців, та повинна відповідати практичним потребам ринку праці. У ході роботи як наукові керівники, так і виконавці кваліфікаційної роботи бакалавра спираються на Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ДВНЗ «УжНУ», Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет».

Мета кваліфікаційної роботи полягає в демонстрації рівня освоєння здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) теоретичних знань з методів наукового пошуку, їх здатності до підготовки та проведення досліджень, розвитку навичок критичного мислення та втілення власних ідей у практику, а також уміння оформляти науковий текст та презентувати отримані результати перед академічною спільнотою та зацікавленими сторонами. Зміст кожної частини роботи визначається її темою. Вибір теми, етапи підготовки, аналіз літератури та вибір фактичного матеріалу, методика написання, правила форматування та захисту кваліфікаційної роботи є необхідними компонентами для успішної підсумкової атестації.

Основним завданням методичних рекомендацій є:

- визначити базові положення організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів над темою наукового дослідження;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з основними вимогами щодо вибору теми роботи, її виконання, оцінювання та публічного захисту;
- сформувати розуміння про структуру кваліфікаційної роботи;
- надати допомогу в оформленні списку використаних джерел, що має містити опрацьовані здобувачами вищої освіти теоретичні джерела (монографії, наукові статті, посібники/підручники, довідники, автореферати тощо), періодичні видання, лексикографічні джерела, інтернет-ресурси з проблематики обраної теми тощо).

У відповідності до навчального плану спеціальності 035 “Філологія” на виконання дипломної роботи бакалавра відведено 7.5 кредитів, 75 годин самостійної роботи та 150 годин індивідуальної роботи у восьмому навчальному семестрі (денна форма навчання) та десятому семестрі (заочна форма навчання).

МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проблема методології є однією з ключових проблем у будь-якій науковій діяльності. Окрім об'єкту і предмету дослідження у наукових дослідженнях необхідним є використання певних дослідницьких методів. За словами О. Селіванової, «метод кваліфікується в широкому розумінні як спосіб організації пізнавальної й дослідницької діяльності науковця з метою вивчення явищ і закономірностей певного об'єкта науки; або у більш звуженому значенні як система процедур вивчення об'єкта дослідження та / або перевірки отриманих результатів [Селіванова 2008, с. 48]. Дослідниця відзначає, що метод має певні процедури дослідження, які називають прийомами (наприклад, процедура членування словникових дефініцій, морфемний аналіз тощо).

Методи поділяються на *загальні*, якими послуговуються усі галузі науки, і спеціальні *лінгвістичні*, що застосовуються з метою вивчення об'єкта та предмета у мовознавчих дослідженнях.

Серед першої групи широко застосовуються такі методи:

Дедуція є методом дослідження, за яким на основі загальних положень формулюються висновки про конкретні факти.

Індукція - це метод дослідження, згідно з яким на основі загальних припущень або фактів робиться висновок про конкретні випадки або властивості. Іншими словами, це процес виведення загальних правил або принципів на основі конкретних спостережень або прикладів. Індуктивний висновок ґрунтується на емпіричних способах пізнання мови і використовується при створенні різних класифікацій мовних явищ, типології тощо.

Гіпотеза полягає в побудові припущення щодо ознак певного явища, чинників, закономірностей. Гіпотеза є лише варіантом можливого вирішення

проблеми, у ході дослідження вона або підтверджується, перетворюючись на наукову теорію, або спростовується.

Експеримент має за мету емпіричну перевірку гіпотези на практиці, розв'язання проблеми за допомогою анкетувань, опитувань, статистичного аналізу та обробки отриманих результатів.

Аналіз і синтез - це два ключових процеси в науковому дослідженні. Будучи діалектичною єдністю протилежностей, аналіз є процесом детального розгляду, розбору і вивчення частин чого-небудь для з'ясування їхніх властивостей, функцій, взаємозв'язків і впливу на цілісну систему. Синтез визначають як процес об'єднання ідей, ознак або компонентів в одну цілісну систему. Зазвичай, після аналізу проблеми використовуються результати для синтезу рішень, які відповідають виявленим вимогам і умовам.

У науковому дослідженні синтез використовується для створення нових теорій або моделей на основі аналізу отриманих даних. У науковому дослідженні аналіз допомагає розібрати складні системи на більш прості елементи, щоб краще їх зрозуміти. має на меті розділення цілого на частини і опис кожної з частин і зв'язків між ними, тоді як синтез є поєднанням окремих частин у цілісну систему.

Порівняння використовують для визначення спільних та відмінних ознак певних явищ, ізоморфних та аломорфних рис на основі визначених критеріїв.

Моделювання як метод є важливим інструментом для наукового дослідження і прийняття рішень в різних галузях, це процес створення абстрактної або концептуальної моделі, з допомогою якої представляють певне явище або процес з метою дослідження їхньої поведінки, властивостей або взаємодії.

Спеціальні лінгвістичні методи використовуються для дослідження мови, продуктів мовлення та мовленнєвої діяльності. Їхня особливість полягає

в орієнтації на мову як об'єкт дослідження, мову як системи звуків, слів, синтаксичних конструкцій тощо.

Лінгвістичні методи спрямовані на розуміння структури та функціонування мови у мовленнєвому процесі. Лінгвістичні методи включають в себе аналіз різних рівнів мови, таких як фонетика, морфологія, синтаксис, семантика та просодія. Вони дозволяють розглядати мову як систему і вивчати її складові частини та взаємозв'язки між ними.

Лінгвістичні дослідження часто базуються на аналізі конкретних мовних даних, таких як тексти, діалоги, корпуси мовлення, субтитри тощо. Емпіричні дані використовуються для вивчення різних явищ мови та перевірки гіпотез. Також використовуються порівняльні методи для порівняння мовних систем різних мов або діалектів з метою виявлення закономірностей та розуміння мовного розвитку.

Сучасна парадигма лінгвістичних досліджень є комплексною і включає комунікативно-дискурсивні, прагматичні, функціональні або когнітивно-комунікативні напрями досліджень.

Функціональний метод дозволяє досліджувати мову в контексті її реального використання, а не лише як абстрактну систему. З його допомогою з'являється можливість краще розуміти функції мови в суспільстві та визначити взаємозв'язок між мовленням і соціокультурним середовищем. Такий підхід відображає сучасні тенденції в лінгвістиці, які враховують не лише внутрішню структуру мови, а й її вживання в реальному житті.

Функціональний метод передбачає використання різних методик, серед яких можна виділити:

- 1) Дискурс-аналіз як метод дослідження спрямований на аналіз текстів та мовних взаємодій в їхньому повному контексті. Він дозволяє вивчати мовні явища та їхні функції у рамках конкретних дискурсивних практик, з урахуванням соціо-культурних чинників.

- 2) Прагматичний аналіз, котрий дозволяє з'ясувати як мовленнєві акти використовуються для досягнення певних комунікативних цілей у визначеному контексті. Прагматичний аналіз досліджує мовні дії в їхньому практичному застосуванні.
- 3) Конверсаційний аналіз спрямований на аналіз реальних комунікативних актів, таких як діалоги та розмови, з урахуванням структури, стратегій та тактик комунікації.

Описовий метод визначається як сукупність процедур, що використовуються для інвентаризації, класифікації та інтерпретації досліджуваних мовних явищ у синхронії. Синхронічний підхід у лінгвістиці передбачає дослідження мови у певний визначений часовий проміжок, не звертаючи уваги на її еволюційний розвиток, або діахронію. Описовий метод спрямований на ретельний аналіз структури та функціонування мови і включає прийоми інвентаризації мовних одиниць, які використовуються в досліджуваній мові (наприклад, звуки, слова, морфеми, граматичні конструкції тощо), класифікації, а саме систематизацію інвентаризованих мовних одиниць на основі визначених критеріїв, таких як функції, структурні або семантичні особливостями або за іншими критеріями, та інтерпретація, або аналіз визначених мовних явищ у контексті їхнього використання в мовленні (семантика, прагматика, соціокультурні аспекти).

Важливим методом мовознавчих досліджень є *типологічний метод*, спрямованим на виділення загальних ознак і закономірностей мов світу та їхню класифікацію. Цей метод базується на порівнянні мов з метою встановлення подібності та розбіжностей.

Структурний метод застосовується в лінгвістиці для дослідження структури мови з метою пізнання її як цілісної системи. Основна мета цього методу полягає у розумінні внутрішньої організації мови, тобто вивченні внутрішніх відношень і зв'язків між її елементами. Основними методиками

цього методу є проведення дистрибутивного аналізу, аналізу безпосередніх складників (ІС) та аналіз опозицій, трансформаційний і компонентний аналіз.

У зв'язку з поживленням досліджень у галузі когнітивної лінгвістики, *метод концептуального аналізу* став важливим інструментом реконструкції когнітивних механізмів індивідуальної або колективної свідомості. Основна мета цього методу полягає у розкритті когнітивних процесів, які лежать в основі мовленнєвої діяльності, включаючи розуміння, сприйняття, створення мови. Ключові аспекти методу концептуального аналізу включають:

- 1) Аналіз концептів, який досліджує структуру та організацію концептів у мові та мовленні. Він допомагає зрозуміти, які мовні засоби вживаються для вираження концептів та як вони пов'язані між собою.
- 2) Метод концептуального аналізу спрямований на вивчення ментальних моделей, які виникають у мовленні та мовленнєвій діяльності, і встановлення їхніх взаємозв'язків з мовною репрезентацією

У *перекладознавстві* виокремлюються різні методи, які використовуються для аналізу оригіналу та перекладених текстів, а також для самого процесу перекладу, незалежно від того, чи йдеться про письмовий, чи усний переклад. Серед методів, що застосовуються у вивченні процесу перекладу та перекладацьких аспектів, виділяють:

Компаративний метод - для порівняння між двома або більше мовами з метою виявлення відповідностей і розбіжностей у перекладі. Цей метод допомагає з'ясувати стратегії перекладу текстів та перекладацькі трансформації.

Дискриптивний метод застосовується для опису та аналізу перекладу з метою виявлення закономірностей та тенденцій у перекладі. Він дозволяє виявити типові помилки та проблеми.

Функціонально-стилістичний метод, метою якого є аналіз функцій та стилістичних особливостей текстів з метою забезпечення відповідності між оригіналом і перекладом за відповідних комунікативних умов.

Літературознавчі методи - це аналітичні підходи та стратегії, які використовуються для вивчення та аналізу літературних творів. Серед сучасних методів літературознавчого аналізу найпопулярнішими є міфологічний, біографічний, історико-порівняльний, психоаналітичний, герменевтичний, феноменологічний, рецептивний (рецептивна естетика), структурно-семіотичний, постструктуралістичний, інтертекстуальний, деконструктивістський, гендерний (феміністична критика). На сучасному етапі у літературознавчих студіях все частіше застосовується системний підхід, оскільки адекватне осмислення певного літературознавчого феномена, його фаховий науковий аналіз справді потребує не однобічного підходу, обмеженого якоюсь однією методологією, а цілісного, комплексного, тобто системного підходу. Це зумовлене також усвідомленням того, що окремий твір, творчість певного письменника, стильовий напрям тощо є за своєю природою явищами системно-цілісними.

Серед найбільш поширених методів у літературознавстві визначають:

Історичний метод, який полягає у дослідженні літературних творів з точки зору їхнього історичного контексту. Аналізуються соціокультурні та історичні обставини, що супроводжують творення та рецепцію твору. Цей метод допомагає зрозуміти, яким чином твір відображає світ певного періоду та як він впливає на події та ідеї того періоду.

Компаративний метод широко застосовується для порівняння літературних творів різних авторів, періодів або культур. Він допомагає виявляти схожі та відмінні риси у літературних текстах, а також зрозуміти, що здійснювало вплив на авторів та їхню творчість.

Структурний метод, який орієнтований на аналіз структури та композиції літературних творів. Він досліджує організацію тексту, використання літературних прийомів та стилістичних засобів, щоб зрозуміти, як автор конструює свій твір та досягає своїх літературних цілей.

Психологічний метод, що застосовується для аналізу літературних творів з точки зору психологічних аспектів, таких як персонажі, їхні мотивації та внутрішні конфлікти. Він допомагає розкрити психологічні реалії творів та зрозуміти їхній вплив на читачів.

Феміністичний метод, який фокусується на аналізі літературних творів з перспективи гендерних відносин та жіночого досвіду. Він допомагає з'ясувати вплив гендеру в літературі.

Герменевтичний метод, що базується на інтерпретації текстів з урахуванням їхнього контексту, структури, символіки та смислу. Він дозволяє розкрити глибинні значення літературних творів і зрозуміти їхню внутрішню сутність.

Текстуальний аналіз передбачає детальне вивчення текстів з урахуванням лексичних, граматичних, стилістичних та синтаксичних особливостей. Він дозволяє розкрити структуру, мовленнєві прийоми та інші аспекти творчості письменника.

Усі ці методи, серед інших, допомагають розширити розуміння та аналіз літературних творів з різних точок зору та перспектив, що робить літературознавство цікавим та багатогранним полем наукових досліджень.

ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА ТА ВИКОНАВЦЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Науковим керівником кваліфікаційної роботи бакалавра призначаються досвідчені науково-педагогічні працівники кафедри. До того ж консультантами можуть призначатися фахівці-практики. Науковий керівник знайомить студента-здобувача вищої освіти з вимогами щодо змісту та оформлення роботи, визначеними термінами її підготовки, допомагає виконавцеві розробити індивідуальний план виконання роботи, видає студентові завдання із зазначенням термінів виконання, під час консультацій надає організаційну, науково-методичну допомогу, рекомендує літературу для опрацювання.

Упродовж періоду написання кваліфікаційної роботи бакалавра науковий керівник роботи контролює хід її виконання згідно з встановленими термінами та інформує під час засідань кафедри про ступінь готовності дослідження. Науковий керівник перевіряє відповідність роботи меті, змісту та визначеним вимогам, а також визначає якість її оформлення. Заключним етапом роботи наукового керівника кваліфікаційної роботи бакалавра є підготовка подання із висновком про можливість допуску роботи до захисту. Подання наукового керівника повинно містити характеристику всіх основних структурних частин роботи, інформацію про ступінь самостійності дослідження, якість проведення та оформлення наукової розвідки, ґрунтовність висновків та валідність результатів дослідження. Науковий керівник рекомендує або не рекомендує допустити дипломну роботу до захисту, але не пропонує її оцінку у своєму поданні. У випадку, якщо робота не відповідає визначеним вимогам та термінам її подачі, науковий керівник повідомляє про це на засіданні кафедри.

Виконавець кваліфікаційної роботи бакалавра повинен працювати над роботою систематично згідно з графіком, узгодженим з науковим керівником, дотримуватися вимог щодо змісту завдань та оформлення дослідження, а

також норм академічної доброчесності. За два тижні до дати проведення захисту кваліфікаційних робіт, виконавець повинен подати завершений варіант роботи на кафедру для перевірки на наявність ознак академічного плагіату. За умови належного результату перевірки робота допускається до захисту завідувачем кафедри і подається на рецензування. Здобувачі ознайомлюються з відгуком рецензента та після належної підготовки захищають роботу в екзаменаційній комісії. Якщо рівень оригінальності поданого рукопису низький, то приймається рішення про необхідність його доопрацювання та проведення повторної перевірки. Після доопрацювання автором повторна перевірка здійснюється протягом терміну, що не перевищує 3 календарних днів. Остаточний варіант роботи, підписаний автором, повинен бути наданий на кафедру у друкованому та електронному вигляді. Друкована та електронна версії роботи повинні бути ідентичними, як це підтверджує автор у заяві. Контроль за порівнянням друкованої та електронної версій роботи здійснюється кафедрою англійської філології.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА НАД ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Першим кроком до написання кваліфікаційної роботи бакалавра є вибір наукового напрямку, проблематики та теми майбутньої розвідки. Темі кваліфікаційних робіт визначаються та затверджуються випусковою кафедрою англійської філології. Пропозиції щодо тем можуть надходити від зацікавлених організацій, підприємств або установ. Важливо, щоб тематика відповідала науковому профілю кафедри та відповідала сучасному стану та перспективам розвитку науки і техніки. Студентам вищої освіти надається можливість обирати тему кваліфікаційної роботи з визначених кафедрою або пропонувати свої власні, з обґрунтуванням доцільності їх розробки. У випадку власних пропозицій перевага надається темам, що продовжують тематику попередньо виконаної курсової роботи або темам, безпосередньо пов'язаним з майбутньою професійною діяльністю випускника. Після затвердження теми кваліфікаційної роботи бакалавра, укладається план її написання, де зазначаються назви структурних компонентів разом з назвами розділів та підрозділів, а також вказуються терміни їхнього виконання та представлення результатів проведеного дослідження науковому керівникові. У ході ознайомлення з теоретичною літературою, опрацюванням джерел ілюстративного матеріалу та проведення мовознавчого/літературознавчого/перекладацького аналізу, план роботи може переглядатися і уточнюватися.

Наступним кроком є проведення огляду та аналізу літератури з обраної теми шляхом використання сучасних електронних пошукових систем та каталогів наукових бібліотек, з попереднім узгодженням критеріїв відбору літературних джерел із науковим керівником. Здобувачі опрацьовують фундаментальні праці з лінгвістики / літературознавства / перекладознавства, в яких обрана тема висвітлюється ширше, і доповнюють бібліографію працями

за темою дослідження з періодичних видань, збірників наукових праць, матеріалів наукових конференцій, авторефератів тощо.

Після опрацювання теоретичних джерел виконавець кваліфікаційної роботи може приступати до написання першого (теоретичного) розділу роботи, паралельно визначаючи методологічні засади, методи та принципи проведення дослідження. Кваліфікаційні роботи бакалавра виконуються й захищаються англійською мовою. При написанні тексту роботи здобувачі повинні не допускати запозичення думок інших авторів, а посилатися на відповідні праці, інакше робота вважатиметься плагіатом й не може бути допущена до захисту.

У кваліфікаційних роботах першого (бакалаврського) рівня можуть бути включені 1-2 практичні розділи. У цих розділах надається опис методики емпіричного дослідження, що обґрунтовує вибір напрямку дослідження, а також представлення результатів проведеного дослідження з висвітленням актуальності та новизни проблеми. На завершення кожного розділу формулюються висновки, в яких коротко узагальнюються наукові та практичні результати, викладені у розділі. Загальні висновки є підведенням підсумків наукового дослідження, теоретичним та практичним обґрунтування результатів, а також уточненням перспектив подальших досліджень з відповідної проблематики.

Список використаної літератури містить перелік фундаментальних праць та новітні джерела інформації з теми дослідження (за останні 5–10 років). Бібліографічний опис списку використаних джерел у кваліфікаційній роботі бакалаврів оформлюється згідно з Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Кваліфікаційна робота бакалавра повинна містити дві анотації (англійською та українською мовами) з ключовими словами (від 5 до 7), а також додатки за потреби.

Кінцевий варіант роботи здобувачі ретельно перевіряють і подають на кафедру з особистим підписом виконавця на її титульній сторінці, у вигляді спеціально підготовленого рукопису у зброшурованому вигляді у твердій палітурці.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Кваліфікаційна робота бакалавра є результатом оригінального, самостійного наукового дослідження, належне оформлення якого передбачає наявність таких структурних компонентів:

- титульних сторінок (див. зразок у Додатку 1): титульний аркуш українською мовою (з підписами студента і наукового керівника) та титульний аркуш англійською мовою;
- аркуш з вихідними даними про роботу;
- змісту (див. зразок у Додатку 1);
- переліку умовних скорочень;
- вступу;
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (за необхідності).

Вступ містить коротку характеристику проблеми дослідження, з особливою увагою на колі питань, яким присвячена робота, її теоретичне та прикладне значення, розкривається сутність і стан розробки проблеми, обґрунтовується вибір теми, мета роботи та завдання, які необхідно розв'язати для досягнення мети. Обсяг вступної частини є не менше 4 сторінок. У вступі висвітлюють:

- огляд літератури з проблеми дослідження;
- актуальність дослідження;
- мета і завдання розвідки;
- об'єкт і предмет дослідження;
- матеріал дослідження;
- загальний опис методів дослідження;
- наукова новизна дослідження;

- теоретичне та практичне значення дослідження;
- апробація результатів дослідження (за наявності);
- короткий опис структури роботи.

Актуальність визначається відповідністю кваліфікаційної роботи сучасним напрямам лінгвістичних /літературознавчих/ перекладознавчих досліджень та станом попереднього опрацювання проблеми. При цьому, автор роботи пояснює і обґрунтовує сутність проблеми дослідження, її значення для подальшого розвитку філології, доцільність виконання роботи.

Мета кваліфікаційної роботи зумовлюється обраною проблематикою та визначає кінцевий результат дослідження для розв'язання визначеної проблеми. З мети роботи випливають конкретні *завдання*, необхідні для досягнення комплексної мети дослідження, які подаються переліком (1..., 2..., 3... тощо). Кожне із завдань має розв'язуватися у визначеній структурній частині (розділі, пункті, тощо) кваліфікаційної роботи. У вступі також формулюють об'єкт та предмет дослідження, при визначенні яких слід враховувати те, що вони співвідносяться як загальне і часткове, тобто *об'єкт* є ширшим за змістом, а *предмет* відповідає темі роботи та визначає окремі її аспекти. Зазвичай, в об'єкті виокремлюється конкретна/і частина/и, що визначаються як предмет. Наприклад,

- 1) ***“Об'єкт дослідження – оцінні номінації у рекламних текстах. Предметом дослідження є структурно-семантичні та функціональні особливості оцінних номінацій.”***
- 2) ***“Об'єктом кваліфікаційної роботи є лінгвоконцептосфера англomовних творів жанру фентезі, а предметом – специфіка її структури та організації.”***
- 3) ***“Об'єкт дослідження – лексика на позначення моральних цінностей, а предметом – специфіка відтворення семантики моральних установок у художньому перекладі.”***

Матеріалом дослідження виступають одиниці мови чи мовлення, лексикографічні дані, тексти різних жанрів і стилів, літературні явища, аудіо

чи відеоматеріали тощо. Вибір джерел фактичного мовного матеріалу визначається темою дослідження та його об'єктом. Аналіз корпусу прикладів є важливим з огляду на достовірність результатів дослідження, при цьому кількість прикладів у вибірці зумовлюється темою роботи.

Для досягнення мети в роботі використовуються відповідні *методи наукового пошуку*, як загальнонаукові, так і з галузі лінгвістики, літературознавства та перекладу, які перераховуються із чітким визначенням конкретних аспектів, які досліджувалися із застосуванням того чи іншого методу. Здобувачі визначають методіку дослідження як сукупність прийомів аналізу та опису матеріалу, та методологію як певну світоглядну позицію автора, як сукупність принципів і способів теоретичної і практичної діяльності.

Наукову новизну слід визначати окремо від теоретичного та практичного значення результатів роботи. Окремо зазначається апробація результатів дослідження (за наявності), тобто виступи на наукових конференціях, семінарах, наукові публікації тощо). Заключним елементом вступу є короткий огляд структури кваліфікаційної роботи бакалавра.

Основна частина дипломної (кваліфікаційної) роботи бакалавра складається з розділів, кількість, назви та зміст яких узгоджуються з окресленими у вступі основними аспектами дослідження та визначеними завданнями і які розкривають основні положення теми наукової роботи. Розділи діляться на підрозділи, пункти та підпункти. Кожен розділ починається з нової сторінки. У кінці кожного розділу формулюють лаконічні висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

РОЗДІЛ 1 – огляд літератури за темою, виклад та аналіз загальних підходів до вивчення досліджуваної проблеми, окреслення кола тих теоретичних питань, які залишаються невирішеними. Обсяг першого розділу роботи повинен становити приблизно 20 % від загального обсягу роботи.

РОЗДІЛ 2 – є власне дослідницьким, у ньому представлено опис методики дослідження та аналіз фактичного матеріалу з обґрунтуванням вибору напряму дослідження, визначення позиції автора щодо проблеми дослідження. У цьому розділі, а також у подальших розділах (за необхідності), викладаються результати власних досліджень виконавця кваліфікаційної роботи. Щоб підтвердити чи спростувати інші думки, погляди, теорії, автор наводить цитування або посилання на праці інших дослідників. При непрямому цитуванні (переказі думки), необхідно дотримуватися етики і точності у викладенні думок автора, результатів його дослідження. Розподіл роботи на розділи і параграфи визначається внутрішньою логікою тексту. За умови наявності кількох розділів дослідницької частини роботи, вони повинні бути приблизно однаковими.

У загальних висновках слід лаконічно викласти основні результати проведеного дослідження, як практичні, так і наукові, а також зазначити подальші перспективи дослідження проблеми. Висновки узагальнюють відповіді на усі завдання, які були визначені у вступі, і таким чином співвідносяться з досягненням мети кваліфікаційної роботи. Висновки повинні становити від 3 до 5 сторінок тексту.

Список використаної літератури є обов'язковою складовою наукової роботи та оформлюється згідно з чинним державним стандартом (див. Додаток 2). Опрацьовані літературні джерела нумерують та розміщують за абеткою (спочатку латиницею, потім кирилицею). Рекомендується використовувати сучасну фахову літературу і новітні джерела інформації з теми дослідження (за останні 5–10 років).

Наявність додатків (словники термінів, ілюстративний матеріал, великі за розміром таблиці, графіки, схеми, тощо) може бути зумовлена проблемою, темою, авторською інтерпретацією і т. п. Кожен додаток розміщують з нової сторінки і позначають послідовно літерами (А, В, С...), або цифрами (1, 2, 3, ...). Наприклад: «Appendix А» або «Appendix 1».

Анотації англійською та українською мовами є також обов'язковими компонентами кваліфікаційних робіт бакалавра. В анотації наводять коротку характеристику змісту та підсумок результатів, які відображають основний зміст кваліфікаційної роботи, з переліком ключових слів (від 5 до 7) (див. Додаток 3).

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Кваліфікаційна робота бакалавра виконується англійською мовою, з дотриманням вимог наукового стилю письма. Обсяг дипломної роботи бакалавра – 40-45 сторінок друкованого тексту (комп'ютерного набору). Робота оформляється на комп'ютері у текстовому редакторі Word шрифтом – Times New Roman, розмір шрифту основного тексту – 14 кегль, стиль – звичайний, вирівнювання за шириною. Роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 через 1,5 міжрядкового інтервалу, залишаючи поля розмірами: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Кожний розділ починається з нової сторінки. Заголовки структурних частин дипломної роботи друкують великими жирними літерами по центру. Наприклад: «**INTRODUCTION**», «**CHAPTER I**», «**GENERAL CONCLUSIONS**», «**LIST OF REFERENCES**», «**APPENDIX/CES**». Заголовки підрозділів, пунктів та підпунктів друкують маленькими жирними літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Номер підрозділу є складним і складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, які між собою розділяються крапкою. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Наприклад: «**1.1.The notion of vocatives**», «**3.2.The position of vocatives**».

Емпіричний, ілюстративний матеріал у тексті основної частини роботи слід подавати курсивом. Наприклад:

“Many mental verbs describe cognitive activities that are relatively dynamic in meaning, such as calculate, consider, decide, discover, examine, learn, read, solve, and study: e.g. *Mr Tench examined his companion again with surprise.*”

У тексті кваліфікаційної роботи обов'язково потрібно наводити цитати та робити посилання на джерела, використані виконавцем у ході проведення дослідження. Наприклад:

“According to Kiefer, “the essence of modality is often characterized by locutions such as ‘modality is the speaker’s relation to reality’” [26, p. 74].

Після цитати в квадратних дужках потрібно зазначити порядковий номер джерела згідно зі списком літератури та сторінку. Наприклад:

“Palmer claims that epistemic modality indicates the status of the proposition in terms of the speaker’s commitment to it [37, p.257].”

Невід’ємною складовою кожної наукової роботи є ілюстрації (схеми, графіки, діаграми, таблиці). Вони подаються в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначають словом «Table», «Figure» і нумерують послідовно у межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, розділеними за допомогою крапки.

Наприклад: Fig. 2.1 (перший рисунок другого розділу), Table 1.3 (третя таблиця першого розділу).

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщуються послідовно перед (для таблиць) або під ілюстрацією (для рисунків).

Список використаних джерел повинен містити не менше 40 позицій. На всі джерела інформації, подані у списку, повинні бути посилання у тексті роботи. Цитування та внесення до бібліографічних списків тих джерел, які опубліковані на території країни-агресора та білорусі є забороненими.

У тексті роботи не допускаються виправлення, граматичні, орфографічні, пунктуаційні помилки, тощо.

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Відповідно до Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ», академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.) визначає такі основні різновиди академічного плагіату:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есеїв, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

Академічна відповідальність науково-педагогічних працівників визначається об'єктивним та неупередженим оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти; дотриманням правил посилання на джерела

інформації та здійсненням контролю за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти.

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти, окрім іншого, передбачає самостійне виконання завдань, використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та грамотне посилення на них; відсутність фальсифікації інформації, результатів досліджень з їх наступним використанням у науковій роботі та відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Відповідно до Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ» посилено контроль завідувачів кафедр, наукових керівників бакалаврських робіт, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо та визначено необхідність перевірки бакалаврських і магістерських робіт на предмет академічного плагіату.

Шкала унікальності тексту кваліфікаційної роботи

Відповідно до робочої програми, для кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» встановлено таку шкалу унікальності тексту (у відсотках до загального обсягу матеріалу):

- *понад 80 % – високий.* Текст є оригінальним і не потребує додаткових заходів щодо запобігання неправомірного використання текстового матеріалу.
- *від 60 % до 80 % – задовільний.* Наявні окремі ознаки порушення академічної доброчесності. Слід переконатись у належному оформленні посилань на первинні джерела для цитованих фрагментів тексту. Робота передається на розгляд комісії кафедри, яка визначатиме можливість допуску або необхідність проведення повторної перевірки.

- *від 50 % до 60 % – низький*. Присутні ознаки академічного плагіату, тому робота може бути прийнята за умови обов'язкового доопрацювання з подальшою перевіркою на оригінальність тексту.
- *менше 50 % – неприйнятний*. Наявні суттєві ознаки плагіату. Кваліфікаційна робота до захисту не допускається.

Остаточне рішення щодо допуску чи відхилення кваліфікаційної роботи приймає комісія кафедри. Рішення кафедри повинно бути чітко аргументованим і вноситься у протокол засідання кафедри.

У випадку низького рівня оригінальності тексту кваліфікаційної роботи приймається рішення про необхідність доопрацювання та проведення повторної перевірки. Після доопрацювання, що здійснюється автором, повторна перевірка здійснюється протягом терміну, що не перевищує 3 календарних днів.

У випадку незгоди з рішенням щодо допуску кваліфікаційної роботи до захисту на основі звіту подібності, здобувач вищої освіти має право подати письмову апеляцію на ім'я завідувача кафедри упродовж 3 днів. Апеляційна комісія приймає остаточне рішення на основі колегіального аналізу. Рішення щодо кваліфікаційної роботи приймається протягом 5 робочих днів після подачі апеляції. У рішенні обґрунтовується можливість допуску роботи до захисту, або необхідність доопрацювання. Апеляція може бути подана тільки один раз.

Текст остаточного варіанту кваліфікаційної роботи має бути поданий на кафедру у роздрукованому варіанті з підписом автора та в електронному форматі. Друкована та електронна версії роботи мають бути ідентичними. Це підтверджує здобувач у заяві, що додається разом з кваліфікаційною роботою. Контроль за порівнянням друкованої та електронної версій роботи забезпечує кафедра англійської філології.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Підсумкове оцінювання виконання та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра здійснюється за національною та європейською системами (див. таблицю “Шкала оцінювання”) і складається з двох частин:

Виконання роботи – 100 балів.

Захист –100 балів.

Оцінка кваліфікаційної роботи бакалавра формується наступним чином:

1. Виконання кваліфікаційної роботи – оцінює рецензент.
2. Презентація та публічний захист – оцінює екзаменаційна комісія (ЕК).

Допуск до захисту кваліфікаційної роботи у екзаменаційній комісії здійснюється завідувачем кафедри. Кваліфікаційна робота, у якій виявлені принципові недоліки або суттєві відхилення від вимог стандартів, до захисту в екзаменаційній комісії не допускається. Рішення про це приймається на засіданні кафедри, з витягом з протоколу, який разом зі службовою запискою завідувача кафедри, подається декану факультету для підготовки наказу ректора про відрахування студента.

Кваліфікаційна робота, яка допущена до захисту в екзаменаційній комісії, направляється завідувачем кафедри на рецензування. Рецензування кваліфікаційної роботи бакалавра є обов’язковою складовою оцінювання науково-дослідної діяльності здобувачів. Рецензентами виступають фахівці з тематики, за якою виконана кваліфікаційна робота. Рецензування кваліфікаційних робіт виконується викладачами з науковим ступенем кандидата або доктора наук. До рецензування можуть бути залучені співробітники інших закладів вищої освіти, а також стейкхолдери.

Рецензент обов’язково повинен охарактеризувати актуальність теми, теоретичну та/або практичну цінність роботи, новизну одержаних результатів

і висновків, а також зробити відповідні зауваження. Крім того, рецензент оцінює зміст виконаного дослідження, його відповідність темі, повноту розкриття проблеми, аргументованість висновків, рівень загальнотеоретичної підготовки здобувача, а також оцінює відповідність оформлення роботи чинним стандартам (див. зразок рецензії у Додатку 4).

Рецензія не може бути загально-описовою, вона обов'язково має містити обґрунтовані критичні зауваження чи запитання, на які здобувач буде надавати відповіді під час захисту. Рецензент оцінює, наскільки кваліфікаційна робота відповідає вимогам щодо структури та оформлення. Рецензія повинна включати повну експертизу рукопису та конкретну пропозицію щодо оцінки роботи за шкалою Європейського кредитного трансферного системи (ECTS), 100-бальною шкалою та диференційованою шкалою.

Оцінювання кваліфікаційної роботи рецензентом відбувається за такими критеріями:

Оцінка *A «відмінно» (90-100 балів)* ставиться, якщо здобувача вищої освіти:

- 1) самостійно, на високому науково-теоретичному рівні виконав роботу, яка демонструє глибокі теоретичні знання і практичні навички, здатність до професійної діяльності бакалавра філологої за відповідною спеціальністю;
- 2) оволодів методами науково-дослідної роботи для збору та систематизації даних, їх обробки, творчого і критичного осмислення, систематичного викладу, формулювання логічних висновків;
- 3) продемонстрував навички критичного аналізу джерел, наукову новизну, сформулював теоретичне значення та практичні рекомендації;
- 4) мета і завдання сформульовано чітко, структура роботи відповідає вимогам положення про дипломну роботу в ДВНЗ «УжНУ», огляд літератури з проблеми дослідження є повним, вибрані методи дослідження є коректними;
- 5) грамотно, з дотриманням вимог оформлено кваліфікаційну роботу;

б) написав роботу англійською літературною мовою, з дотриманням вимог наукового стилю, не допускаючи орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок;

Оцінка *B «добре» (82-89 балів)* ставиться, якщо здобувач вищої освіти:

- 1) самостійно, на належному науково-теоретичному рівні виконав роботу, яка відбиває достатньо високі теоретичні знання і практичні навички здобувача, його здатність до професійної діяльності бакалавра-філолога;
- 2) оволодів методами науково-дослідної роботи в збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого і критичного осмислення, систематичного викладу, формулювання висновків, допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу;
- 3) робота має наукову новизну, проте автор проаналізував не достатньо джерел (або не досить сучасні джерела) з проблеми дослідження, але сформульовано власні практичні рекомендації;
- 4) вимоги при оформленні кваліфікаційної роботи дотримано, але є окремі (2-3) помилки чи неточності;
- 5) роботу написано англійською літературною мовою, з окремими орфографічними, пунктуаційними чи стилістичними помилками;

Оцінка *C «добре» (74 -81 балів)* ставиться, якщо здобувач вищої освіти:

- 1) самостійно, на належному науково-теоретичному рівні виконав роботу, яка демонструє теоретичні знання і практичні навички здобувача, його здатність до професійної діяльності бакалавра-філолога;
- 2) оволодів окремими методами науково-дослідної роботи щодо збору та систематизації даних, їх обробки, осмислення та викладу, формулюванні висновків, допускає певні порушення логічності й систематичності викладу;
- 3) робота має наукову новизну, проте автор проаналізував не достатньо сучасних джерел літератури з проблеми дослідження, але сформульовано власні практичні рекомендації;

- 4) вимоги при оформленні кваліфікаційної роботи дотримано, але є певні (до
- 5) помилки чи неточності;
- 5) роботу написано англійською літературною мовою, з окремими орфографічними, пунктуаційними чи стилістичними помилками.

Оцінка *D* «задовільно» (64-73 бали) ставиться, якщо здобувач вищої освіти:

- 1) самостійно, на достатньому науково-теоретичному рівні, виконав роботу яка частково відбиває теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як філолога;
- 2) оволодів окремими навичками науково-дослідної роботи щодо збору та систематизації фактичних мовних даних, їх обробки, при цьому допускає порушення логічності й систематичності викладу, осмислення, та формулювання висновків;
- 3) робота носить головним чином компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації;
- 4) допустив ряд помилок при оформленні роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог;
- 5) допустив в роботі велику кількість орфографічних, пунктуаційних, граматичних та стилістичних помилок.

Оцінка *E* «задовільно» (60-63 бали) ставиться, якщо здобувач вищої освіти:

- 1) не достатньо самостійно виконав роботу, яка не має належного науково-теоретичного рівня, частково відбиває теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як філолога;
- 2) оволодів окремими навичками науково-дослідної роботи щодо збору матеріалу, проте бракує систематизації мовних даних, їх обробки, є порушення логічності й систематичності викладу, осмислення, та формулювання висновків;

- 3) робота носить головним чином компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації;
- 4) допустив ряд помилок при оформленні роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог (більше 10);
- 5) допустив в роботі велику кількість орфографічних, пунктуаційних, граматичних та стилістичних помилок.

Оцінка *FX* «незадовільно» (до 60 балів) ставиться в тому випадку, якщо здобувач:

- 1) виконав роботу, яка не має належного науково-теоретичного рівня, не відбиває теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як філолога;
- 2) не оволодів навичками науково-дослідної роботи щодо збору матеріалу, систематизації мовних даних, їх обробки, є порушення логічності й систематичності викладу, осмислення, та формулювання висновків;
- 3) робота носить компілятивний характер, відсутні елементи самостійного виконання та наукової новизни, відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації;
- 4) допустив багато помилок при оформленні роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог;
- 5) допустив в роботі велику кількість орфографічних, пунктуаційних, граматичних та стилістичних помилок;
- 6) недотримання вимог наукового стилю.

Оцінювання публічного захисту роботи:

Відмінно (90-100 балів - А) - Кваліфікаційна робота бакалавра цілком відповідає вимогам, містить елементи новизни, має практичне та/або теоретичне значення, доповідь відображає основні положення і результати

дослідження, автор вільно орієнтується в матеріалі, показує належне володіння професійною термінологією. Результати дослідження апробовано на конференціях. Доповідь логічна, проголошена послідовно, з дотриманням регламенту, представлена у вигляді мультимедійної презентації, яка цілісно відображає зміст роботи. Під час захисту здобувач продемонстрував глибокі знання теми дослідження, вільне володіння відповідною термінологією та матеріалом дослідження, впевнено відповів на запитання членів ЕК та рецензента.

Добре (82-89 балів - B) - Кваліфікаційна робота відповідає вимогам, але спостерігаються окремі недоліки, відгук і рецензія позитивні. Результати дослідження апробовано участю в конференціях, є окремі зауваження до змістового оформлення презентації. Доповідь логічна, проголошена послідовно, з дотриманням регламенту. На захисті продемонстровано глибокі знання теми дослідження, надано відповіді на запитання членів комісії та рецензентів з окремими неточностями.

Добре (74-81 бал - C) - Кваліфікаційна робота відповідає вимогам, але спостерігаються окремі недоліки, є зауваження в рецензії та відгуку, доповідь достатньо логічна, проголошена послідовно, є незначне порушення регламенту, оформлення роботи відповідає вимогам із незначними огріхами. Результати дослідження апробовано. Представлення матеріалів у вигляді презентації має окремі огріхи за змістом і формою. На захисті продемонстровано знання теми дослідження, надано відповіді на запитання рецензентів, проте є зауваження щодо відповідей на запитання членів комісії.

Задовільно (64-73 бали - D) - Кваліфікаційна робота має огріхи змістового характеру, відсутня апробація результатів дослідження, аналіз літератури проведено без опрацювання сучасних джерел, наукова аргументація відсутня, у практичній частині недостатньо або бракує авторського аналізу, добір ілюстративних та графічних матеріалів (приклади, таблиці, графіки, схеми

тощо) не завжди обґрунтований, висновки поверхневі, рецензія і відгуки містять зауваження. Доповідь прочитана за текстом, відповіді на запитання членів ЕК та рецензента є невичерпними або неточними. Відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації/або презентація неналежна за змістом і формою. На захисті продемонстровано неглибокі знання теми дослідження, здобувач не зумів відповісти на окремі запитання членів комісії.

Задовільно (60-63 бали - E) - Тема кваліфікаційної роботи бакалавра загалом розкрита, але містить окремі суттєві недоліки: теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, відсутній аналіз джерел літератури, у практичній частині аналіз проведено з помилками. Рецензія і відгук містять ряд зауважень щодо змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, доповідь прочитана за текстом, відповіді на запитання членів ЕК та/або рецензента неточні. Відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації/або презентація неналежна за змістом і формою.

Незадовільно (35-59 балів - FX) - Кваліфікаційна робота містить суттєві недоліки: бракує логічного зв'язку між розділами роботи, відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел та елементи новизни. Аналіз виконаний поверхнево, переважає описовість. Оформлення роботи із значними недоліками. Ілюстрації до захисту відсутні. Доповідь прочитана за текстом. Відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації/або презентація неналежна за змістом і формою. Здобувач вищої освіти допущений до захисту кваліфікаційної роботи, але не може орієнтуватися в ній і не може відповісти на жодне запитання членів комісії.

Незадовільно (0-34 балів - F) - Доповідь не розкриває зміст і результати дослідження, недотримання регламенту. Відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації. Здобувач вищої освіти не орієнтується в темі кваліфікаційної роботи, не може відповісти на жодне запитання членів комісії.

Після захисту кваліфікаційної роботи кожен член екзаменаційної комісії підсумовує бали за якість виконання роботи та її захисту, і об'єднує їх в реєстр оцінок. Після цього, на закритому засіданні екзаменаційної комісії, вираховується середня рейтингова оцінка, відповідно до шкали оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю доопрацювання та повторного захисту роботи
0-34	F	незадовільно з необхідністю підготувати дипломну роботу за новою темою

ДОДАТКИ*Додаток 1*

**Зразок оформлення титульних сторінок та змісту дипломної роботи
бакалавра**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY
“UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY”
FACULTY OF FOREIGN PHILOLOGY
ENGLISH PHILOLOGY DEPARTMENT**

IVANENKO IVAN IVANOVYCH

TITLE

035.041 Philology. Germanic languages and literatures (translation included),
the first language - English

Graduation Thesis for Bachelor's Degree

Research Advisor:

Holyk S.V.

Candidate of Sciences

(in Philology), associate professor

Uzhhorod – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ІВАНЕНКО ІВАН ІВАНОВИЧ

НАЗВА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Науковий керівник:

Голик С.В.

кандидат філологічних наук,
доцент

Ужгород – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
 «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
 ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
 КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ІВАНЕНКО ІВАН ІВАНОВИЧ

НАЗВА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно),
 перша – англійська

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Науковий керівник:

Голик С.В.

кандидат філологічних наук,

доцент

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

Робота подана на кафедру _____

англійської філології _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ року _____

№ _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робота складається _____

з _____ сторінок друкованого тексту _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Рецензент – _____

Захист відбувся « ____ » _____ 2024 року

Ужгород – 2024

CONTENTS

INTRODUCTION	5
CHAPTER I. THEORETICAL PREREQUISITES OF INVESTIGATION	9
1.1. Terminological framework.....	9
1.2. Classification of poetonyms	11
1.3. Functions of poetonyms	16
1.4. Peculiarities of poetonyms in fiction	19
Conclusions to Chapter 1	25
CHAPTER II. SEMANTIC AND STYLISTIC POTENTIAL OF ANTHROPOETONYMS IN THE NOVEL BY GEORGE R. MARTIN “A CLASH OF KINGS”	
2.1. Methodological basis of the research.....	26
2.2. Onym space and poetonimosphere of the novel	30
2.3. Semantic and etymological analysis of the poetonym space.....	35
2.4 Functions and stylistic potential of poetonyms.....	40
Conclusions to Chapter II	45
GENERAL CONCLUSIONS	47
LIST OF REFERENCES	51
APPENDICES	55
SUMMARY	57
АНОТАЦІЯ	58

Додаток 2

Приклади оформлення списку літератури

Один автор	Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія». 2006. 423 с.
Два автори	Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську = Practical Course of Translation from English into Ukrainian : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2011. 136 с.
Автор і перекладач	Башляр Г. Фрагменти Поетики Вогню / пер. з фр. О. Винничука. Харків : Фоліо, 2004. 143 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174с.
Збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією, укладачі, упорядники	Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. пр. / відп. ред. І. В. Сабадош. Ужгород: Говерла, 2017. Вип. 22. 214 с. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен : кол. монографія / за ред. І. С. Шевченко. Харків, 2005. 356 с.
Статті в збірниках наукових праць	Гудманян А., Сітко А., Струк І. Функціонально-прагматична адекватність машинного перекладу публіцистичних текстів. <i>Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»</i> . Зб. наук. праць Вип. 5. Львів, 2019. С. 48–54.
Тези, матеріали конференцій	Билиця У. Я. The Cultural Codes of English Comparative Phraseological Units. <i>Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2013)</i> : матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Івано-Франківськ, 13 берез. 2013 р.). Івано-Франківськ:

	Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2013. С. 54–56.
Дисертація	Павленко Н. О. Гендерний компонент у структурі та семантиці фразеологічних одиниць сучасної англійської мови: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 Германські мови. Запоріжжя, 2017. 210 с.
Автореферат	Приходченко О. О. Концептуалізація опозиції ЖИТТЯ – СМЕРТЬ в готичній картині світу (на матеріалі англійськомовних романів про вампірів) : автореф. ... дис. канд. філол. наук.: 10.02.04 / Запорізький нац. ун-тет. Запоріжжя, 2017. 20 с.
Лексикографічні джерела та довідкова література	Англо-американські прислів'я та приказки : для студ. та викладачів вищ. навч. закл. / за ред. Олена Юріївна Дубенко. Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. 416 с.
Електронні ресурси	Гребенюк А. В. Типологія фразеологізмів з компонентом-фаунонімом. <i>Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету.</i> 2011. Вип. 6. С. 128–133. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2011_6_20 (дата звернення: 20.06.2020).
Сторінки з веб-сайтів	Glossary of Poetic Terms: веб-сайт.URL: http://eir.library.utoronto.ca/rpo/display_rpo/poetterm.cfm (дата звернення 06.10.2023)

Додаток 3

Зразок анотацій для дипломної роботи бакалавра

SUMMARY

Bodnar Yu. I. Specifics of author's poetonomsphere translation (on the material of "Fantastic Beasts And Where to Find Them"). Manuscript

Graduation Thesis for Bachelor's Degree in Speciality 035.041 Philology. Germanic languages and literatures (translation included), the first language - English. Uzhhorod, 2022. 71 p.

Proper names are lexical units that acquire additional functions, semantic load and structural features in the context of a literary work. The analysis of onyms studied in the artistic work, namely in the genre of fantasy, belongs to the domain of literary onomastics. The difference between appellative vocabulary from proprial, real onomastics from literary onomastics determines the tendencies and direction of the work. The transfer of the author's world of poetonoms, actually the poetonomic space, requires special approaches during translation. This creates a large number of tasks for the translator, namely understanding the linguistic picture of the author's world, the hidden meaning he put in the poetonym, studying translation trends of the appropriate type of proper names, searching for "fantasy" words, etc .. This determines the search for the most efficient and appropriate transformations and algorithms.

Our research is devoted to the study of the translation peculiarities of the author's poetonomic space in modern English-language literature based on the analysis of the work "Fantastic Beasts and Where to Find Them" by J.K. Rowling. At the present stage of linguistic development, there is no unanimous approach and view to the translation of proper names in the fantasy genre.

The relevance of the thesis is due to the need to study proper names in literary texts, the lack of clearly structured rules for translating poetonoms, specifics and special functions of onyms in literary texts, the problem of adequate transfer of proper names when translating from one language to another while preserving the original idea.

The aim of the study is to determine the specifics of poetonoms' translation, the basic principles and types of transformations that have to be followed and applied by the translator; to find the most appropriate way to convey proper names in each of the semantic categories while analyzing the poetonymy of the book "Fantastic Beasts and Where to Find Them" by J.K. Rowling.

For fulfilling the tasks we selected 131 lexemes from the original book "Fantastic Beasts and Where to Find Them" by J.K. Rowling and its corresponding translation into Ukrainian, determined the semantic category of each unit, the type of translation and summed up the general trends for each semantic class.

The results of the study show that as a rule translators use the methods of transcription, transliteration, tracing and mixed translation. However, each case is unique and requires a lot of competence and creative imagination. Analysis of poetonomastic space and the specifics of its translation in the work "Fantastic Beasts and Where to Find Them" by J.K. Rowling opens up the prospect of further exploration of these aspects.

Key words: poetonym, poetonomastic space, fantasy, semantic category, translation specifics.

АНОТАЦІЯ

Боднар Ю. І. Специфіка перекладу авторської поетонімосфери (на матеріалі повісті Дж.К. Роулінг «Фантастичні звірі»). Рукопис

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська. Ужгород, 2022. 71 с.

Власні назви є лексичними одиницями, що у контексті літературного твору набувають додаткових функцій, семантичного навантаження та структурних особливостей. Аналіз онімів, що досліджуються у художньому творі, а саме у жанрі фентезі, входить до домену літературної ономастики. Відмінність апелятивної лексики від пропріальної, реальної ономастики від літературної визначає тенденції та напрям роботи. Передача авторського світу поетонімів, власне поетонімосфери, потребує особливих підходів під час перекладу. Це створює велику кількість завдань для перекладача, а саме розуміння мовної картини світу автора, прихований зміст, який він заклав у поетонім, вивчення тенденцій перекладу відповідного типу власних назв, пошук «фантазійного» слова та ін. Це зумовлює пошук найбільш ефективних та відповідних трансформацій та алгоритмів.

Наше дослідження присвячене вивченню питання про особливості перекладу авторської поетонімосфери у сучасній англійській літературі на основі аналізу твору Дж.К. Роулінг «Фантастичні звірі та де їх шукати». На сучасному етапі лінгвістичних вчень, не існує одноставного підходу і думки щодо перекладу власних назв у жанрі фентезі.

Актуальність теми дипломної роботи зумовлена необхідністю дослідження власних назв у художніх текстах, відсутністю чітко структурованих правил перекладу поетонімів, специфікою та особливими функціями оніма у художньому тексті, проблемою адекватної передачі власних назв при перекладі з однієї мови на іншу зі збереженням оригінальної ідеї письменника.

Метою дослідження є визначення специфіки перекладу поетонімів, основних принципів та типів трансформацій, яких повинен дотримуватися і застосовувати перекладач. У ході аналізу поетонімії твору Дж.К. Роулінг «*Fantastic Beasts and Where to Find Them*» віднайти найбільш доцільний спосіб передачі власних назв у кожному із семантичних розрядів.

Для виконання поставлених завдань, ми відібрали 131 лексему з оригіналу книги Дж.К. Роулінг «*Fantastic Beasts and Where to Find Them*» та її відповідного перекладу українською мовою, визначили семантичну категорію кожної одиниці, тип перекладу та підбили загальні тенденції для кожного семантичного класу.

Результати проведеного дослідження свідчать, що перекладачі послуговуються переважно методами транскрипції, транслітерації, калькування та змішаного перекладу. Проте, кожен випадок унікальний та потребує неабиякої компетенції та творчої уяви. Аналіз поетонімомастичного простору та специфіки його перекладу у творі Дж.К. Роулінг «*Фантастичні звірі та де їх шукати*» відкриває перспективу подальшого дослідження цих аспектів.

Ключові слова: поетонім, поетонімомастичний простір, фентезі, семантична категорія, специфіка перекладу.

*Додаток 4***Зразок бланка рецензії на дипломну роботу бакалавра**

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
“Ужгородський національний університет”
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології

РЕЦЕНЗІЯ**нароботу**

студента _____

назва теми _____

1. Актуальність теми та її наукова новизна (до 15 балів) _____

2. Висновок щодо відповідності проведеного дослідження поставленим меті та завданням (до 15 балів)

3. Практична цінність роботи (до 10 балів)

4. Чіткість формулювання (об'єкту, предмету, завдань та мети) (до 20 балів)

5. Достовірність та ґрунтовність висновків (до 20 балів)

6. Висновки щодо оформлення роботи (якість оформлення) (від 0 до 10 балів)

7. Оцінка ілюстративного оформлення (від 0 до 10 балів)

8. Зауваження та побажання

9. Загальні висновки

Рецензент _____

(підпис)

(посада, прізвище, ініціали)

“ _____ ” _____ 2023 р.

(дата)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Білоус П. В. Теорія літератури. Київ : Академвидав, 2013. 328 с.

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).
Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Закон України «Про Освіту». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
Закон України «Про Освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>

Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

Мосейчук О. М. Методи проведення лінгвістичних досліджень: Навчально-методичний посібник. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 75 с.

Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ» Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>

Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ДВНЗ «УжНУ». Наказ ректора No 519 від 04.03.2015 р.
<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11070>

Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»
<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106>

Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет».
<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>

Робоча програма «Виконання та захист кваліфікаційної роботи бакалавра» для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія предметної спеціальності (спеціалізації) (за наявності) 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська освітньої програми Англійська мова та література. Переклад. Уклад. С.В. Голик, 2023.

Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. No 869

Ференц Н. С. Основи літературознавства: термінологічний словник із дисципліни. Київ : Знання, 2011. 431 с.